

Rissan Poika.

Jak. Juteinild a.

Wipurissa,
A. Cederwallerin Kirja-painosta
vuonna 1826.

Esipuhe.

Tämä aika on täynnä
mainioita maailmassa,
jotka joka laulajalle
tautta runon korkeangin
aineet antavat jalommat;
mutta minä, meikäläinen,
otan aineen alhaisemman,
vähän voimani mukaisen:
aiwan pieni, arwotoina,
laulan minä loukkahassa
kissan pieneestä pojasta.

Heikomminkin hengittäiset,
epä-pienet eläväiset,
ovat Herran heimolaiset,
Luojan suuren sukulaiset,
tästä-alas taiktiivallan.

Hine ombi aiwan raskas
minulla nyt mielessäni,
muisto warsin murheellinen
Eissan pienestä pojasta,
joka Herran Kurjuudessa,
alla surman, surkeuden,
Eohden Luojaansa titisi.

Silmätöinä syntyneenä,
nälkäisenä naukumainen,
tuli tämä turvatoina
mandereelle maailmassa,
joutui Eohhta julman joukon,
lasten leikki-tawaraksi,
jotka hirmut huoletoina,

viemussansa riettahassa,
 rundelivat pienet raajat,
 ilman tunnon ilmoitusta,
 että kaikki julmat juonet,
 kaikki piinat pitkälliset,
 ovat perkeleen perindö,
 että rumat raateliat,
 waiwan, tuskan waihattajat,
 ovat saatanan omaiset.

Kuin ei ole oman tunnon,
 hyvän-suonon, suloisuuden
 hengi vielä heränneenä
 syndisten sydämissä,
 sitkoin itse ihmisyyssin.
 ombi kurja — — kuin kirous.
 Kyllä tulee tyhmyydessä,
 heikon mielen malktamata,
 meille monda erhetystä,
 joissa Luojan laupiutta
 toivoo tundo tuskaisena;

mutta missä mieli-taiten
 kasvatetaan kauhistusta,
 siellä kasvaa kadotuskin,
 siellä kovan koston tuli
 langee päälle paatunetten,
 jotka waiwat, waikeudet
 luonnon lapsille lisäävät.

Tässä tähtyy suru-suulla,
 itku-silmin ihmetellä,
 kuinga ombi kansa kylmä,
 kansan kylmän lapsukaiset
 usein julmat juonissansa,
 hirmun teoille haluiset,
 josta waara vanhemmille
 kadotuksen kauheamman
 ombi tuskainen tulossa.
 Raikki lasten kasvatrajat,
 johdattajat joukon suuren,
 Raitsiatkin kansakunnan,
 viimein edes-wastauksen

saawat tilinsä teossa ;
 sillä kuka kuolemainen
 hylkää hyvät liikutukset,
 estää lasten laupiuden,
 kuin on waiwaa, waikeutta
 elämäisillä elossa,
 taikka joka julmuudessa
 vielä lisää lijan tuskan,
 wietteleepi wiattomat
 esimerkillä menonsa,
 se on Herran hurskauden
 hämmendäjä, häwäisiä,
 waan ei armonsa alainen, —
 se on ota helwetille,
 kadotuksen, kauhistuksen,
 onnettomuuden omainen.

Ehk' ei ollut onni suuri
 sokeana syndyneellä,
 tissan pienellä pojalla,
 näkemätä naukumaista

Kohtas' hetki hirmuisuuden,
 niin kuin kohtaa kova hetki
 vaimon lastakin wa-ussa.
 Näin on täällä tietämätön,
 mihin wiskaa wieras onni
 syndisengin: syndymässä,
 joko helmaan hyvän äidin
 taikka syliin: surkeuden,
 joko onnen omaiseksi
 taikka vaiheelle wahingon.
 — — Ajatellot tätä aina
 ihmis-raukat riemusfakin,
 muistatot jo maailmassa
 tietämätöndä: tilaansa.
 Joskus ombi onnen meri
 fileänä filmisfämme,
 joskus jälle julma myrsky
 muuttaa mustaksi elomme.

Silmättömän syndymässä,
 titinässä kissan pienen,

oli joukko joutilaita,
 paljo lapsia pahoja.
 Kohdutus on luullaksemme
 kansa-kunnan kunniaksi,
 ett' ei olleet oudot lapset
 waimon kohdusta kotoisin;
 paha hengi puettanut
 oli häijyt omaisensa.
 lasten haamalla hyvässä.
 Nämät ensin eläwäistä
 raatelivat riettahasti,
 potkivat ja paiskelivat,
 wiskelivät wuorottaisin
 kahda-käsin keskenänsä
 toinen toistansa osailleen.
 Wiimein iloon wäsyneenä,
 ottain kiini kápäldistä,
 roikahuttit kissan raajat
 kiwi-raunion rakohon.

Kissan poika kiturainen,
 pyttömästi sulloittuna,

runnelduna rumemmassi,
 ruihuttelee rauniossa
 Wanhurskaalle walitusta,
 napiseepi naukumalla
 Kohden Luojaansa kowasti.
 Näni kuului aiwan turja,
 kamala ja kauhistawa,
 joka särki sydämiä,
 joka kormia kivistä;
 sillä ei hän silmänsä
 nähnyt muuta murha-miestä,
 waan se luuli suuren Luojan
 syhyksi surkean tilansa.

Mutta, Ewinga taikka Kennen:
 ombi edes-wastattawa
 napisewa naukuminen,
 joka ombi outo, täynnä
 surkeuden soimausta,
 hämäistystä hurskauden,
 pilkka taiwaalle pyhälle?

Koska, missä kostettawa
 ombi kiusa onnettoman,
 sortawainen, sotiwainen
 kohden Herramme hywyttä?
 Sallinetto sitä tundo
 syysi itse surmattulle?
 taikka ongo tuomiolla,
 koston liekin leimahtaisa,
 lewottomain lasten tuska-
 wasta julmuuden waroitus?
 lasten, jotka lainnasivat
 hymän haamunsa pirulle,
 joille jälle viimeisellä
 tuomiolla tulewalla
 piru lainnaapi pükunsa. *)

*) Denna idéé torde ej wara behaglig för
 den hårdhertade och lastfulle, men det wo-
 re billigt, att menniskohamnen, efter upp-
 gift af Moses: Guds beläte, afläddes
 de fördömda, liksom adelstap wid degra-
 deringar.

Riisan poika titisevä
 luuli kaikki Luojan syiseksi,
 eikä tiennyt että täällä
 perkele on peitettynä
 monen sydämen sisällä;
 ihmisyys on ilkeänä
 heimolainen helmetille
 kautta kauhean menonsa.
 Suska waati valituksen
 suusta aivan syyttömästä,
 surma tuotti soimaukset
 Riisan Riisatun Riidasta.
 Hänen hylkää kuolemakin,
 eikä lähde hengi luja
 runnelluista raajoistansa,
 eikä waiwakan wähene.
 Sadatellen surkeutta,
 hurskautta häwäistäisjä —
 maa ja taivas tärisiwät,
 wapisiwat wuoret wahwat,
 tuulen henget huokailivat,

luondo hämmästyhi häwyllä ;
 mutta Eita Eadotuksen
 oli riemuista rewennyt ,
 awattuna ammollensa ,
 walmis niin kuin nielemähän
 omat Eivotut otansa.

Roska pieni Eissan poika
 oli syhtön Eilmätöinä ,
 niin ei woinut Eoston woima
 sydstä sitä sywyhtehen ,
 sillä syhy on häijyn hengen
 lasten haamussa hawaittu ;
 syhy on täällä synnin orjan ,
 ihmishyden , jota itki
 Jesus Eyllä Eatterasti.
 — — Kuule , kansa Kuolewainen ,
 Eutja Eylmä-Eiskoisena !
 Jos on vielä Wapahujan
 itku ilman waiikutusta ,
 syndisten sydämistä ,

niin on turha kaikki toivo,
 kaikki lohdutus lopussa.

— — Herrättäkön Herra hurstas
 synnin uneen uupuneita
 ehkä voimalla vihan! —
 Vihan siaan viimein sitte
 suokon armon sieluillemme,
 kuin on kautta parannuksen
 puhdistettu rietas rinda!
 Syyttäkön hyvän-suonnon
 vielä voiteeksi elomme!
 muutoin ovat onnettomat
 Adamin ja Ewan lapset,
 sielut syndisen sukumme.

En mä tiedä, engä tunne
 salaisuutta aivan suurta,
 mitä warten waiwat, tuskat,
 käywät kuoleman edellä; —
 en mä tiedä, engä tunne,

mingä wakaan wastauksen
 andoi Luoja armollinen
 Eissan pojan titinälle ;
 mutta se on mahdollista
 kaiikki-wiisaan wakuudelle ,
 ett' on Luoja lempeästi
 lähettänyt lohdutuksen
 Eissan kurjalle pojalle ,
 joka viimein , wáshneenä ,
 näändyi , nukkui naukumasta ,
 uupui iáiseen uneensa .

E i s ä y s.

Älä surmaa sukua,
 älkä lainnaa älyttöinä,
 huoletoina, hävyttöinä
 pirun halduun haamuas.

Silmin nähden ombi surma,
 Tuolo kyllä kamoittawa;
 mutta tehty tuttavaksi
 kautta waiwan, karsimisen,
 on se kaikille omainen.
 Tämä ombi turwa, onni,
 koska waiwa, yli woiman,
 rasittaapi raajojamme.
 Tämä lisää lohdutusta
 tuonen tielle tullessamme,
 jonga kautta kuljettaispa
 wasta saamme suloisesti
 ilon peria iäisen.

Näin on täällä tavallinen
 Luonnon voima vaikuttava,
 jot' ei estetä elossa;
 mutta vasta mustat juonet
 waiwat lijaksi lisäävät,
 owat onnen menettäjät,
 pilkka luojalle pyhälle.
 Kurjat menot owat kyllä
 kohtaan luondokappaleita
 aina murheemme alaiset.
 Tyhmyys ombi tunnotoina
 alkū julmuuden janoille;
 se on emä erhetysten,
 imettöjä ilkeyden,
 Luonnon lahjoille häwäistys.
 Mutta, muistain ihmisyhtä, —
 Euka ilman kyyneleitä
 tainne täällä ajatella
 murha-miesten menetystä
 oman sukunsa seassa:
 Euinga wihan, wainon indo,

woiton pyynnös, wäärä usko,
 muuttain maamme helwetiksi,
 wiettelewät weriseksi
 päiwä-työhön perkeleelle,
 turmioita täyttämähän
 ilkeydelle iloksi.

Rauhea on julmuus kaikki
 wihollistengin wälillä,
 mutta vielä wiatoina
 lasten piina pitkälinen
 ombi sitä surkeampi,
 täyte tuskan ja pahuuden.
 Weri kiehuu kiwahasti,
 wapisewat walda-suonet,
 sydän pakahtuu pomesa,
 jospa muistoon johdatamme
 toita tyhjän turmeluksen
 armottomilla ajoilla.
 Ihmissyys on itkewäinen
 tyllä waiwoissa wawisnut,

josta rinda raukeneepi
 wielä wieraangin powessa.

Rautta murhan kauheamman
 surmattuna Suomesakin
 Niiti martaana makaapi,
 lapsi wiereen wiskattuna
 werta nieleepi nifiistä, *)
 taikka ensin temmattuna,
 Aidin rinnoilda rewitty,
 pahemmat kuin metsän pedot,
 miehet surmaawat sihiän.
 Teroitetun tangon päähän
 lapsi kurja koroitettu * *)

*) En wid Wiborg 1823 inträffad verkkelig händelse.

* *) Se Finlands Annaler om begångna grymheter under fordna omensfliga krig. Ut förtiga Turkarnas wildsynhet äfwen i våra dagar.

parhau armoa, apua.
 Niti kuulee kiljumisen, —
 kiljumisen, kirkumisen,
 josta huimaa hulluus päättää;
 äiti huutaa hullunakin
 laupiutta Luojan tähden,
 kautta Jesuksen kowasti;
 pyörrtyy, näännyy nähdesänsä
 fikiansä surman alla,
 kuolee kurjassa tilassa.
 Mlytellen yksinäänsä
 lapsi turhaan laupiutta
 huutaa petoen pariassa;
 luondo omi näillä luja,
 suden sappi sydämenä,
 rinda wastesta walettu.

Lapsi kauan karsimässä,
 waipueessa wähitellen
 aina seipääseen sywemmä,
 Eitiseppi kiljahdellen

murha-miesten muuttumata,
 ehkä silloin sulamahan
 oli syytä sydämällä, —
 syytä tiivillä kowilla.

Surhaan orpo onnetoina
 huutaa hartaalla tavalla:
 Auta Äiti, armas Äiti!
 joka autoit ennen aina,
 kuulit huutoni hädässä.
 Wiimein luulee wierahaksi
 Äidin luonnon lempeämmän;
 yksin ylen annettuna
 luulee rinnan rakkahamman,
 nurmelle jo nukkuneena,
 maassa muuttuneen tiiveksi.

Zälkeen ruman ruitutuksen,
 Eituwaisen, kuolewaisen
 ääni wiimein waifeneepi,
 lapsi näändyy lafästunut
 tuonen helmaan tuskasansa,

pääsee piinasta vapaa^{ksi};
 mutta veri wiattoman
 maasta huutaa hirmuiseksi
 koston angaran kovuutta
 kirotuille kiusan tähden,
 jota ei säästä sieluillensa
 tulevaisen tuskan alla
 armon nestettä ajassa.

Woi, woi! Kuinga kuolevaiset
 kansat, pedot keskenänsä
 raatelewat rauhatoina
 sekä omaa sukuaansa,
 että muita eläviä;
 ei ne säästä suurta, pieneä,
 wika-päättä, wiatonda,
 eikä estä kiusausta
 tuskaissakaan tilassa.
 Katsos, häijyt koroittawat
 rauhistusta kuolewalle,
 tuomat tuskat helmetistä, —

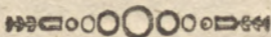
tuomat liekille lisäksi,
 ehkä ovat onnettoman
 eritesää elämästä
 kamppaukset kuolon kanssa
 itse ilman enennyttä
 täysi-mittaiset todella;
 sillä kuolo onni karwas,
 tähden hetki hirmuttava,
 eikä pilkalla pitäisi
 koskaan väärin kätkeä
 sitä hetkeä suruista.

Ah, ah, kuolo! Karwas kuolo!
 Eiusan suhteen olet sinä
 itse woide waiwoisamme;
 sinä olet siunattawa,
 joka päästät piinan alda,
 olet lohdutus lopussa.
 Eipä jaksa julmain juonet
 tehdä piinaa pitemmäksi,
 kuin on laki luonnollinen

Kautta kuolon kamalangiin
alusfa jo asettanut,
esteen määrännyt etehen.
Tuonelaan ei tule tuskat,
pääse waiwat peräsämme;
siellä alkaa sieluillemme
wasta lepo lohdullinen,
päiwä nousee pysyväinen,
tairas awataan eteemme.

H u o l a u s .

Luoja, joka lameuden,
 korkeuden kannatat,
 olet Herra hurskauden,
 mutta meitä armahdat!
 auta wieh'ä armias,
 rouduttaja lapsias!
 sytytä jo sie'uisamme
 järjen lämmin leimaus,
 että palaa pomesamme
 hymän-suondo, hartaus,
 rauhallinen rakkaus!

318.H.107.

Swom. Mannok 1.

MB 9595

+

